

Հավելված
Հաստատվել է ՀՀ ՎՊԴ Խորհրդի
2012թ. մարտի 7-ի թիվ 5/7 որոշմամբ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՀԱՍԿԻՉ ՊԱԼԱՏ

ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության «Բժշկասոցիալական փորձաքննության գործակալության» կանոնադրական գործառույթների կատարման արդյունավետության գնահատման և «Բժշկասոցիալական փորձաքննության գործակալությանը» պետական բյուջեից հատկացված միջոցների օգտագործման, պետական սեփականության կառավարման և օգտագործման նկատմամբ վերահսկողության արդյունքների վերաբերյալ

ԸՆԹԱՑԻԿ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Վերահսկողության հիմքը՝ ՀՀ վերահսկիչ պալատի Խորհրդի 2011թ. ապրիլի 30-ի թիվ 15/5 որոշումը:

Վերահսկողության նպատակը՝ ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության «Բժշկասոցիալական փորձաքննության գործակալության» (այսուհետ՝ Գործակալություն) կանոնադրական գործառույթների կատարման արդյունավետության գնահատումը, ինչպես նաև՝ Գործակալությանը պետական բյուջեից հատկացված միջոցների օգտագործման, պետական սեփականության կառավարման և օգտագործման արդյունավետության և ՀՀ օրենսդրությանը համապատասխանության ուսումնասիրությունը:

Վերահսկողության առարկան՝ Գործակալության կանոնադրական գործառույթների կատարմանը, ինչպես նաև՝ Գործակալությանը պետական բյուջեից հատկացված միջոցների օգտագործմանն ուղղված գործարքներն ու ընթացակարգերը:

Վերահսկողության օբյեկտները՝ Գործակալությունը (տարածքային մարմինները), ինչպես նաև՝ գործընթացին առնչվող սուբյեկտները:

Վերահսկողության կատարման ժամկետը՝ 10.05.2011-30.12.2011թթ.:

Վերահսկողությանը ընդգրկված ժամանակահատվածը՝ 01.01.2008- 01.04.2011թթ.:

Վերահսկողության մեթոդաբանությունը՝

Վերահսկողության իրականացման ընթացքում կիրառվել է դիտարկման և վերլուծության ձևը: Դիտարկման փուլում իրականացվել է Գործակալությունից, «Նորք» տեղեկատվավերլուծական կենտրոն ՓԲԸ-ից, ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական

հարցերի նախարարության սոցիալական ապահովության ծառայությունից, ՀՀ զինվորական կոմիսարից ստացված տեղեկատվության (տեղեկատվական բազաների) ուսումնասիրություն: Դիտարկման և վերլուծության ընթացքում կիրառվել են ընտրանքի, տարբեր տվյալների (քանակական և որակական) և տեղեկատվական բազաների համադրման/համեմատման մեթոդներ, կատարվել է տարբեր փաստաթղթերի և տվյալների ուսումնասիրություն: Վերլուծության փուլում ամփոփվել են դիտարկման արդյունքները:

Վերահսկողության (դիտարկման) ծավալը՝ Վերահսկողության ընթացքում ուսումնասիրվել են Գործակալության կողմից վարվող հաշմանդամների հաշվառման «Փյունիկ» տեղեկատվական համակարգը, ինչպես նաև՝ կենսաթոշակառուների «Արաքս» և ընտանեկան նպաստ ստացողների «Նպաստ» տեղեկատվական համակարգերը՝ հաշվառված հաշմանդամների մասով, Գործակալության կողմից հաշմանդամ անձանց վերափորձաքննության գործընթացը, ինչպես նաև՝ առավել ռիսկային խմբերում գտնվող անձանց (համապատասխան արտոնություններից օգտվող) հաշմանդամ ճանաչելու գործընթացը:

Վերահսկողության (դիտարկման) արդյունքները՝

Գործակալությունից և «Նորք» տեղեկատվավերլուծական կենտրոն ՓԲԸ-ից ստացված տեղեկատվության համաձայն, Հայաստանի Հանրապետությունում 2011թ. ապրիլի 1-ի դրությամբ հաշվառված են 183474 հաշմանդամ, որից 8139-ը՝ հաշմանդամ երեխա (Աղյուսակ 1):

Աղյուսակ 1

Հայաստանի Հանրապետությունում հաշմանդամների թվաքանակը

	2007թ.-ի հունվարի 1- ի դրությամբ	2008թ.-ի հունվարի 1- ի դրությամբ	2009թ.-ի հունվարի 1- ի դրությամբ	2010թ.-ի հունվարի 1- ի դրությամբ	2011թ.-ի հունվարի 1- ի դրությամբ	2011թ.-ի ապրիլի 1-ի դրությամբ
Հաշմանդամների ընդամենը թվաքանակը, որից՝	148656	158758	170950	179257	185080	183474
իգական սեռ	62542	68004	75054	80169	83941	84894
արական սեռ	86114	90754	95896	99088	101139	98580
մինչև 18 տարեկան («հաշմանդամ երեխա»)	8449	8690	8706	8358	8046	8139
18 տարեկանից բարձր	140207	150068	162244	170899	177034	175335

Դիագրամ 1

Category	Percentage
Այլսան շրջանառության համակարգի հիվանդություններ	28%
Նախադասություններ	9%
Նյարդային համակարգի հիվանդություններ	9%
Հոգեկան խանգարումներ և վարքի խանգարումներ	11%
Վնասվածքներ/բույր տեղեկությունների	4%
Շնչառական օրգանների հիվանդություններ	4%
Տարբերակալ	2%
Մարտադրական օրգանների հիվանդություններ	2%
Ոսկրամկանային համակարգի և շարակցական հյուսվածքի հիվանդություններ	6%
Էնդոկրին համակարգի հիվանդություններ	7%
Աչքի հիվանդություններ	7%
Երիկամային համակարգի հիվանդություններ	7%
Դնդախոտային հիվանդություններ	6%
Սրտային համակարգի հիվանդություններ	9%
Մարմնի ընդհանուր վիճակի փոփոխություններ	11%
Վնասվածքներ/բույր տեղեկությունների	4%
Շնչառական օրգանների հիվանդություններ	4%
Տարբերակալ	2%
Մարտադրական օրգանների հիվանդություններ	2%
Ոսկրամկանային համակարգի և շարակցական հյուսվածքի հիվանդություններ	6%
Էնդոկրին համակարգի հիվանդություններ	7%
Աչքի հիվանդություններ	7%

Հաշմանդամների վերաբերյալ տվյալներ առկա են սոցիալական ոլորտի մի շարք տեղեկատվական համակարգերում, մասնավորապես՝ հաշմանդամների հաշվառման «Փյունիկ», կենսաթոշակառուների հաշվառման «Արաքս» և աղքատության «Նպաստ» տեղեկատվական համակարգերում:

3

Տվյալ համակարգերում առկա հաշմանդամների թվաքանակները, ինչպես նաև դրանց մասով համապատասխան տարիներում ավելացումներն ու պակասեցումներն էապես տարբերվում են միմյանցից (Աղյուսակ 2):

Աղյուսակ 2

«Փյունիկ»¹ և «Արաքս»² տեղեկատվական բազաների համադրման արդյունքները

Հաշմանդամների թվաքանակը	2008	2009	2010	2011
Հաշմանդամների ընդհանուր թվաքանակը «Փյունիկ» բազայում	157,971	159,817	166,611	172,231
Թվաքանակի աճը նախորդ տարվա համեմատ		20,278	17,365	16,122
Թվաքանակի նվազումը նախորդ տարվա համեմատ		6,928	9,594	10,262
Հաշմանդամների ընդհանուր թվաքանակը «Արաքս» բազայում	146,371	156,981	162,879	168,524
Թվաքանակի աճը նախորդ տարվա համեմատ		21,613	20,163	17,605
Թվաքանակի նվազումը նախորդ տարվա համեմատ		11,019	13,755	11,950

«Փյունիկ» համակարգում հաշվառված են այնպիսի հաշմանդամ անձանց տվյալներ, որոնց վերաբերյալ «Արաքս» համակարգում տվյալներ առկա չեն: Ստացվում է, որ անձը, ստանալով հաշմանդամի կարգավիճակ, ինչ-ինչ պատճառներով չի հաշվառվել որպես կենսաթոշակառու: Գոյություն ունի նաև հակառակ երևույթը. անձինք, որպես հաշմանդամ, հաշվառված են կենսաթոշակառուների «Արաքս համակարգում», սակայն նրանց վերաբերյալ տվյալներ «Փյունիկ» համակարգում առկա չեն, ինչն, ըստ էության, պետք է բացառվեր (Աղյուսակ 3):

Աղյուսակ 3

	2008	2009	2010	2011
Հաշմանդամների տվյալներ, որոնք առկա են «Փյունիկում», սակայն բացակայում են «Արաքսում»	24,352	21,975	21,242	20,769
Հաշմանդամների տվյալներ, որոնք առկա են «Արաքսում», սակայն բացակայում են «Փյունիկում»	27,702	22,578	20,471	19,789

Տարբերություններ առկա են նաև վերջին տարիներին տվյալ համակարգերում հաշվառված (ավելացված) և հաշվառումից հանված (պակասեցված) հաշմանդամների տվյալներում՝ յուրաքանչյուր տարվա մասով (Աղյուսակ 4):

Աղյուսակ 4

¹ «Նորք» ՏՎԿ ՓԲԸ-ում հաշմանդամների տեղեկատվական բազա, որոնց տվյալները ստացվում են Գործակալությունից (ԲՍՓՀ-ներից):

² ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության սոցիալական ապահովության պետական ծառայության հաշմանդամների տեղեկատվական բազա

	2008	2009	2010	2011
Տվյալ տարվա ընթացքում հաշվառվել են (ավելացել) «Փյունիկում», սակայն չեն հաշվառվել «Արաքսում»		3,364	2,817	2,656
Տվյալ տարվա ընթացքում հաշվառվել են (ավելացել) «Արաքսում», սակայն չեն հաշվառվել «Փյունիկում»		4,701	5,614	4,138
Տվյալ տարվա ընթացքում հաշվառումից հանվել են «Փյունիկից», սակայն առկա չեն «Արաքսից» հաշվառումից հանվածներում		4,906	2,468	3,204
Տվյալ տարվա ընթացքում հաշվառումից հանվել են «Արաքսից», սակայն առկա չեն «Փյունիկից» հաշվառումից հանվածներում		8,997	6,629	4,893

«Նպաստ», «Փյունիկ» և «Արաքս» տեղեկատվական համակարգերում հաշմանդամների տվյալների համադրման արդյունքում ստացվեց, որ «Նպաստ» համակարգում ներառված են հաշմանդամներ, որոնք հաշվառված չեն «Արաքս» և «Փյունիկ» համակարգերում: Մասնավորապես, «Նպաստ» համակարգում առկա են նպաստառու հաշմանդամներ, որոնք ընդգրկված չեն «Փյունիկ» համակարգում (4938 անձ) կամ «Արաքս» համակարգում (2060 անձ):

Վերը նշված անհամապատասխանություններից կարելի է եզրակացնել, որ սոցիալական ոլորտում առկա տեղեկատվական համակարգերում հաշմանդամների տվյալներն էապես տարբերվում են միմյանցից, ինչը կարող է հնարավորություններ ստեղծել տարբեր տեսակի չարաշահումների: Նման եզրակացության Վերահսկիչ պալատը հանգել էր նաև «Նորք» տեղեկատվավերլուծական կենտրոն ՓԲԸ-ում իրականացրած ուսումնասիրության արդյունքում:

Գործակալության կողմից հսկողական կարգով իրականացվող փորձաքննությունների արդյունքներ

Դիտարկման արդյունքում պարզվել է, որ Գործակալության կողմից պարբերաբար հսկողական կարգով կատարվում են լրացուցիչ փորձաքննություններ (վերափորձաքննություններ), որոնց արդյունքում փոփոխվում և/կամ վերացվում է անձի հաշմանդամությունը: Վերափորձաքննություններն իրականացվում են Գործակալության փորձաքննությունների մասնագիտական բաժնի կողմից:

Վերոնշյալ հարցն ուսումնասիրելու նպատակով Գործակալությունից պահանջվել է տեղեկատվություն՝ ըստ տարածքային ԲՄՓՀ³-ների, ինչի վերլուծության արդյունքում պարզվել է, որ 2008-2011թթ.-ին Գործակալության կողմից հսկողական կարգով վերափորձաքննվել են 594 անձի: Արդյունքում՝ ***298 անձի մասով հաշմանդամության խումբը փոփոխվել է և/կամ վերացվել է հաշմանդամությունը*** (Աղյուսակ 5, մանրամասն ըստ առանձին ԲՄՓՀ-ների՝ հավելված 1-ում):

³ Բժշկասոցիալական փորձաքննության հանձնաժողով

Հսկողական կարգով փորձաքննության արդյունքները՝ ըստ տարիների

Խմբերի փոփոխություն	2008	2009	2010	2011
Հաշմանդամության 2-րդ խումբ, որը վերացվել է	2	-	3	8
Հաշմանդամության 3-րդ խումբ, որը վերացվել է	5	13	27	11
Հաշմանդամության 1-ին խումբը դարձել է 2-րդ	-	1	2	4
Հաշմանդամության 2-րդ խումբը դարձել է 1-ին	-	-	2	-
Հաշմանդամության 2-րդ խումբը դարձել է 3-րդ	13	16	45	77
Հաշմանդամության 3-րդ խումբը դարձել է 2-րդ	1	1	4	3
Ժամկետի փոփոխություն	-	2	20	5
Պատճառական կապ	4	3	1	1
Եղել է «Հաշմանդամ երեխա», որը վերացվել է	2	17	5	-
Ընդամենը փոփոխված	27	53	109	109
Ընդամենը հսկողական կարգով վերափորձաքննված անձիք	53	115	243	183

Հատկանշական է, որ մի շարք դեպքերում վերը նշված անձանց հաշմանդամ ճանաչելու համար անհրաժեշտ է եղել Գործակալության փորձաքննությունների բաժնի եզրակացությունը: Ստացվում է, որ Գործակալությունը կասկածի տակ է դնում ոչ միայն *տարածքային հանձնաժողովների որոշումները, այլ նաև՝ իր իսկ եզրակացությունը: Ստացվում է, որ տարածքային ԲՄՓՀ-ների սխալի հետևանքով (երբեմն Գործակալության համապատասխան բաժնի եզրակացության առկայությամբ) հաշմանդամ չհանդիսացող անձին տրվում է հաշմանդամի կարգավիճակ, որի արդյունքում վերջինս պետության կողմից ստանում է հաշմանդամության կենսաթոշակ, օգտվում է որոշակի արտոնություններից: Տվյալ արտոնություններն իրենց հերթին կարող են խթան հանդիսանալ հաշմանդամի կարգավիճակ ձեռքբերելու համար:*

ՀՀ օրենսդրությամբ նախատեսված որոշ արտոնություններ (ռիսկային)

ՀՀ օրենսդրությամբ հաշմանդամների համար նախատեսված են մի շարք արտոնություններ: Դիտարկման փուլում ուսումնասիրվել են հետևյալ արտոնությունները.

1. **«Զինապարտության մասին» ՀՀ օրենքի 11-րդ հոդվածի 7-րդ մասի «ա» կետի համաձայն** պարտադիր զինվորական ծառայության զորակոչի ժամանակ բնակության վայրին մոտ գտնվող զորամասում ծառայելու արտոնությունից օգտվում է երրորդ խմբի հաշմանդամ հոր կամ մոր միակ զավակը:
2. Նույն օրենքի 13-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ պարտադիր զինվորական ծառայության զորակոչից ընտանեկան դրության բերումով տարկետում տրվում է այն զորակոչիկին, որն ունի անաշխատունակ (այդ թվում՝ առաջին կամ երկրորդ խմբի հաշմանդամ) հայր և մայր կամ միայնակ անաշխատունակ հայր կամ մայր, եթե նրանք չունեն Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի համարվող աշխատունակ, պարտադիր զինվորական ծառայության մեջ չգտնվող այլ զավակ, ինչպես նաև մինչև 18 տարեկան կամ 18 տարեկանից բարձր, բայց առաջին կամ երկրորդ խմբի հաշմանդամ հարազատ քույր կամ եղբայր, եթե չկա նրա հետ բնակվող ընտանիքի անդամ համարվող աշխատունակ այլ անձ: Այս արտոնությունների կիրառման հետ կապված ՀՀ զինվորական կոմիսարից պահանջվել է 2008-2011 թվականներին տվյալ արտոնություններից օգտվող անձանց տվյալները:
3. **«Հայաստանի Հանրապետությունում հաշմանդամների սոցիալական պաշտպանության մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն՝**

ա) 1-ին և 2-րդ խմբի հաշմանդամները և հաշմանդամ երեխաներն ըստ դեղատոմսերի ապահովվում են դեղորայքով անվճար, իսկ 3-րդ խմբի հաշմանդամները՝ 50 տոկոս զեղչով, եթե չեն օգտվում ավելի արտոնյալ պայմաններով դեղորայք ստանալու իրավունքից:

բ) Ընդունելության քննությունները դրական գնահատականներով հանձնած 1-ին և 2-րդ խմբերի հաշմանդամներն և հաշմանդամ երեխայի կարգավիճակ ունեցող անձինք ընդունվում են պետական բարձրագույն կամ միջնակարգ-մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների անվճար համակարգ՝ վճարովի համակարգի համար նվազագույն անցումային միավորներ հավաքելու դեպքում:

Արտոնություններ նախատեսված են նաև այլ ոլորտները կարգավորող օրենսդրությամբ:

Վերականգնողական անհատական ծրագրերի վերաբերյալ

«Հայաստանի Հանրապետությունում հաշմանդամների սոցիալական պաշտպանության մասին» ՀՀ օրենքով հաշմանդամների բժշկական, մասնագիտական

և սոցիալական վերականգնումն իրականացվում է վերականգնողական անհատական ծրագրով, որը համապատասխան մարմինների կողմից ենթակա է պարտադիր կատարման: Վերականգնողական անհատական ծրագիրն իրագործվում է սոցիալական ծառայությունների տարածքային գործակալությունների միջոցով: ՀՀ կառավարության 02.03.06թ. թիվ 276-Ն որոշմամբ հաստատված կարգի համաձայն, անձին հաշմանդամ ճանաչելու դեպքում ԲՄՓՀ-ի կողմից նույն օրը կազմվում է վերականգնողական անհատական ծրագիր: Վերականգնողական անհատական ծրագիրը 10-օրյա ժամկետում ուղարկվում է համապատասխան սոցիալական ծառայությունների տարածքային գործակալություն:

Ըստ Գործակալության կողմից ներկայացված պարզաբանման՝ սոցիալական ծառայությունների տարածքային մարմինները վերականգնողական անհատական ծրագրերը ԲՄՓՀ-ներից ընդունում են մեծ դժվարությամբ և կուտակում իրենց կենտրոններում, իսկ երբեմն էլ հրաժարվում են դրանք ընդունելուց: Գործակալության կողմից լրացված ծրագրերի քանակը ներկայացված է ստորև աղյուսակում՝

Աղյուսակ 6

	2008թ.	2009թ.	2010թ.	2011թ.
Լրացված վերականգնողական անհատական ծրագրերի քանակը	68455	70694	70135	70316

Նույն օրերն էլ 7¹ հոդվածի համաձայն, հաշմանդամների վերականգնումը ներառում է բժշկական, մասնագիտական և սոցիալական միջոցառումներ, որոնք ուղղված են հաշմանդամի կենսագործունեության սահմանափակման վերացմանը կամ հնարավորինս փոխհատուցմանը:

Այսպիսով, հաշվի առնելով վերոնշյալը, կարելի է եզրակացնել, որ սոցիալական ծառայությունների տարածքային մարմինների նման վարքագիծը ***կարող է չնպաստել հաշմանդամների կենսագործունեության սահմանափակման վերացմանը և նրանց թվաքանակի նվազմանը:***

Եզրակացություն

1. Սոցիալական ոլորտում առկա տեղեկատվական համակարգերում հաշմանդամների տվյալներն էապես տարբերվում են միմյանցից, ինչը կարող է հնարավորություններ ստեղծել տարբեր տեսակի չարաշահումների: ՀՀ վերահսկիչ պալատը նման եզրակացության էր ներկայացրել նաև «Նորք տեղեկատվավերլուծական կենտրոն» ՓԲԸ-ում իրականացված վերահսկողության արդյունքում:

2. Տարածքային ԲՄՓՀ-ները երբեմն անձանց հաշմանդամ ճանաչելու մասով կայացնում են ոչ ճիշտ որոշումներ, ինչի մասին վկայում են Գործակալության կողմից իրականացվող վերափորձաքննության արդյունքները:
3. Տարածքային ԲՄՓՀ-ների կողմից առողջական վիճակի ոչ ճիշտ գնահատման արդյունքում հաշմանդամ չհանդիսացող անձին տրվում է հաշմանդամի կարգավիճակ, որի արդյունքում վերջինս պետության կողմից ստանում է հաշմանդամության կենսաթոշակ, ընտանեկան նպաստ, օգտվում է որոշակի արտոնություններից, որոնք էլ իրենց հերթին կարող են պատճառ հանդիսանալ հաշմանդամի կարգավիճակ ստանալու համար:
4. Հաշմանդամների հաշվառման տեղեկատվական համակարգերում առկա անհամապատասխանությունների պատճառների և դրանց բացառման ուղղությունների բացահայտման, ինչպես նաև առավել ռիսկային խմբերում (արտոնություններից օգտվող) գտնվող հաշմանդամների մասով կայացրած որոշումների օբյեկտիվությունը պարզելու նպատակով անհրաժեշտ է իրականացնել մանրամասն ուսումնասիրություններ՝ համապատասխան մասնագետների ներգրավմամբ:
5. Հաշմանդամների համար վերականգնողական անհատական ծրագրերի նկատմամբ անհետևողական վերաբերմունքը կարող է հանգեցնել հաշմանդամների թվաքանակի աճի:

Առաջարկություն

ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությանը՝

Հաշվի առնելով, որ սոցիալական ոլորտի տարբեր տեղեկատվական համակարգերում հաշմանդամների վերաբերյալ տվյալներն էապես տարբերվում են, անհրաժեշտ է ձեռնարկել միջոցներ՝ տարբեր տեղեկատվական բազաներում հաշմանդամների տվյալները ճշտելու/համապատասխանեցնելու ուղղությամբ:

Հսկողական կարգով փորձաքննության արդյունքները ըստ տարիների								
ԲՄՓՀ	2008		2009		2010		2011	
	փոփոխված	հաշ. չճանաչված	փոփոխված	հաշ. չճանաչված	փոփոխված	հաշ. չճանաչված	փոփոխված	հաշ. չճանաչված
Երևանի N1	-	-	3	4	-	-	3	-
Երևանի N2	2	-	2	5	-	-	4	2
Երևանի N3	1	-	3	-	12	-	4	-
Երևանի N4	-	-	1	-	-	-	5	-
Երևանի N5	-	-	2	1	2	1	-	-
Երևանի N6	1	-	1	-	1	2	4	-
Կոտայք	3	-	-	-	2	1	2	1
Արագածոտն	-	-	1	-	-	-	5	1
Արարատ N1	1	-	-	-	-	-	2	1
Արարատ N2	2	2	-	-	-	-	2	2
Արմավիր	5	-	-	-	6	5	8	2
Շիրակի N1	1	-	2	1	-	-	12	2
Շիրակի N2	1	-	1	1	3	2	4	2
Լոռի N1	-	1	-	-	7	-	2	-
Լոռի N2	-	4	1	-	4	5	5	1
Լոռի N3	-	-	5	-	10	4	1	-
Գեղարքունիք N1	-	-	6	-	-	-	6	3
Գեղարքունիք N2	-	-	-	-	3	4	8	-
Սյունիքի N1	-	-	-	1	6	1	3	-
Սյունիքի N2	-	-	1	-	3	1	5	2
Վայոց Ձոր	1	-	1	-	-	-	1	-
Տավուշ	-	-	1	-	-	-	2	-
Ակնաբանական	-	-	-	-	-	-	-	-
Հոգեբուժական	-	-	3	-	6	1	2	-
Մանկական	2	-	6	-	17	-	-	-
Ընդամենը փոփոխված	20	7	40	13	82	27	90	19